

A

Pedagógiai Programja Helyi Tantervek – II.

Népművészet
Célrendszer és funkció

Tartalomjegyzék

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja	3
NÉPMŰVÉSZETI ÁG.....	3
AZ ALAPFOKÚ NÉPMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI	3
A Népművészeti ág sajátosságai	3
A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA.....	4
Tanszakok és tantárgyak.....	4
Előképző 1-2. évfolyam, valamint az Alapfok 1-2. évfolyama:.....	4
Alapfok 3. évfolyam:	4
Alapfok 4. évfolyamtól a továbbképző 7. évfolyamáig	4
Továbbképző 7-10. évfolyam	4
Tantárgyak	4
Főtárgy	4
Kötelező tantárgy.....	4
Kötelezően választható tantárgyak.....	5
Választható tantárgy	5
A tantárgyak tartalma.....	5
Óraterv	6
A NÉPMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	6
Kiemelt kompetenciák a népművészeti oktatás területén	6
<i>Bemeneti kompetenciák:</i> iskolai előképzettség nem szükséges	6
Szakmai kompetenciák.....	6
Személyes kompetenciák	7
Társas kompetenciák	7
Módszerkompetenciák	7
A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI	7
A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei	7
A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja	7
A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak.....	7
A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés.....	8
A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése	8

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja

NÉPMŰVÉSZETI ÁG

1. Fejezet

AZ ALAPFOKÚ NÉPMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy megismertesse a tanulókat hagyományos kézműves kultúránkkal, hogy a fiatalok - különösen a kezdetekben - játékos módon, élményszerűen tapasztalják meg a környezetünkben lévő természetes anyagokat, a természet körforgásához, a naptári ünnepekhez, a család ünnepeihez köthető tárgyak készítését, ezen ünnepek hagyományait, valamint azt a képi, vizuális kultúrát, mely a népi kézművességhez köthető. Ily módon a tanuló személyisége, identitás tudata, ökológikus gondolkodása, esztétikai érzéke fejlődik. Ugyanakkor tervező, konstruáló, anyag-, eszközhasználati készsége is fejlődik, mely kezűgyességét, technikai érzékenységét fejleszti, erős érzelmi motiváció, közösségtudat erősítésével.

A program keretében folyó népművészeti vizuális alapismeretek elősegíti a képi memória fejlődését a hagyományos motívum kincset felhasználó játékok segítségével, elősegíti a tanulók személyiségfejlődését, biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, folyamatosan, játékosan neveli bele a tanulókat a különféle kézműves mesterségek világába.

A képzés célja, hogy hagyományos kézműves kultúránk megismertetésével a múlt értékeit megszerettesse és mai életünknek megfelelő formában tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében, a hagyományok napjainkban való megélésében.

A Népművészeti ág sajátosságai

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző népi kézműves tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját neveli a tanulókat arra, hogy a feladat megfogalmazásától a produktum elkészítéséig milyen tervezési és munkafázisok vannak,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a hagyományos kultúra ismeretére alapozott játékos kreativitás, a feladatok folyamatának – tervezéstől a feladat megoldásáig történő megvalósításának képessége,
- folyamatszerűség az egyes feladatok végig vitelében és a szervesen kapcsolódó, egymásra épülő feladatsorokban, projektekben,
- interaktivitás és együttműködési készség, mely feltételezi a személyközi kapcsolatok aktivitását, a kooperációt és innovációt, segíti az alkotó közösségek létrejöttét
- tanulók önkifejezési készségének kialakítása és mélyítése a személyre szabott feladatok, egyéni korrekktúra megvalósulása révén,
- a szociális érzékenység és empátia, az én– tudatosság, önszabályozás és önállóság fejlesztése.

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

Tanszakok és tantárgyak

Előképző 1-2. évfolyam, valamint az Alapfok 1-2. évfolyama:

- Népi játék tanszak

Alapfok 3. évfolyam:

- Bevezetés a mesterségek világába – érzékenyítés

Alapfok 4. évfolyamtól az alapfok 6. évfolyamáig

- Faműves tanszak
- Fazekas tanszak
- Népi bőrműves tanszak
- Népi textilműves (szövés, hímzés, nemezkészítő) tanszak
- Szálasanyag (csuhé, gyékény, vessző, szalma tárgykészítő) tanszak

Továbbképző 7-10. évfolyam

- Faműves tanszak
- Fazekas tanszak
- Népi bőrműves tanszak
- Szőnyegszövő, Nemezkészítő, Kézi és gépi hímző tanszak
- Csuhe, gyékény szalma tárgykészítő, Kosárfonó tanszak

Tantárgyak

Főtárgy

Előképző 1–2. évfolyam, Alapfok 1-2. évfolyam

- Népi játék gyakorlatok

Alapfok 3. évfolyam

- Mesterség orientáció alkotó gyakorlat - Bevezetés a mesterségek világába – érzékenyítés

Alapfok 4-6. évfolyam: alternatív választás alapján az iskola által nyújtott lehetőségek figyelembevételével:

- Faműves alkotó gyakorlat
- Fazekas alkotó gyakorlat
- Népi bőrműves alkotó gyakorlat
- Népi textilműves alkotó gyakorlat
- Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalmatárgykészítő alkotó gyakorlat

Továbbképző 7-10. évfolyam

- Faműves
- Fazekas
- Népi bőrműves
- Szőnyegszövő, Nemezkészítő Kézi és gépi hímző
- Csuhe, gyékény szalma tárgykészítő, Kosárfonó

Kötelező tantárgy

1–3. alapfokú évfolyam

- Népművészeti vizuális alapismeretek

Kötelezően választható tantárgyak

Alapfok 4-6. évfolyama

- Faműves műhelygyakorlat
- Fazekas műhelygyakorlat
- Nép bőrműves műhelygyakorlat
- Népi textilműves műhelygyakorlat
- Szálasanyag – csuhé, gyékény, vessző, szalma tárgykészítő műhelygyakorlat

Választható tantárgy

- Néprajz

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint *alapmodul* a népi játék gyakorlat, a mesterségorientáló gyakorlat, mesterségenkénti alkotói gyakorlat, *valamint egyedi szakmai modul a mesterségek műhelygyakorlata*.

A népi játék gyakorlat az előképző első két évfolyamának, valamint az alapfok 1.2. évfolyamának komplex népművészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segítik a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A népművészeti vizuális alapismeretek tantárgy a hagyományos motívumkincs képi ábrázolásának változatos módjainak játékos elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a népi kézműves mesterségek magas esztétikai igényű szakmai tevékenységét.

A mesterségenként különböző alkotói gyakorlatok során a tanuló megismeri a mesterséghez tartozó néprajzi alapismereteket, a forma és díszítmény világot, ezek összefüggéseit, törvényszerűségeit egy – egy táji kultúrában, megtanul új tárgyat tervezni, alkotni.

A Mesterség orientáció alkotó gyakorlat - Bevezetés a mesterségek világába – érzékenyítés a népi kézművesség alapok, a népi kézműves tárgyformálás, a mesterségek különféle hagyományos technikai, díszítménybeli ismereteinek gyakorlati megismertetésére, pályaorientációra szolgál. Függvénye az adott iskola technikai, műhely felszereltségi, oktatói lehetőségeinek.

A különféle mesterségek műhelygyakorlatai lehetővé teszik életkori sajátosságnak megfelelően az adott mesterség technikáinak, jellemző díszítmésmódjának elsajátítását használati és dísz tárgyak elkészítésével. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ. Feladata a forma – díszítmény – funkció hármásának adott mesterségen belüli anyanyelvi szintű megismertetése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív játékos feladatsorokon keresztül

A program lehetőséget ad arra, hogy a helyi tájegységi sajátosságok is bekerülhessenek a helyi programba.

A néprajz tantárgy segít belehelyezni a tanult szakmai ismereteket az általános néprajzi alapismeretek keretébe. Megismerteti a tanulókat a hagyományos paraszti életformával, életmóddal, a történeti, táji specifikumokkal, a folklórral.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	2–4	2–4	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Választható tantárgy			1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2	1–2
Összes óra:	2–4	2–4	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6	4–6

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok órászáma 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A képzés évfolyamainak száma: 12 évfolyam (2+6+4 évfolyam – az első számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik).

A népművészeti oktatás, kötelezően előírt tantárgyainak és óraszámainak figyelembevétele mellett, a tanuló más tanszak, valamint más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák képzés ideje: 45 perc

A NÉPMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a népművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a népművészeti alkotótevékenység által a hagyományok tiszteletét, a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik. Olyan tulajdonság–együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

- A hagyományos kultúra napjainkban való befogadása
- A hagyományos kultúra napjainkban is érvényes megélése
- Tervezési készség
- Alkotói magatartás
- Kreativitás
- Vizuális gondolkodás
- Vizuális kifejezőkészség
- Eszközhasználati készség
- Anyaghasználati készség
- Forma – díszítmény – funkció hármasszintű elsajátítása
- Egy – egy mesterség tekintetében a táji specifikumok készség szintű elsajátítása
- Tudatos környezetformálás igénye
- Biztonságos munkavégzés képessége
- Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség
- Problémaérzékenység
- Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák

- Nyitottság
- Fejlődőképesség
- Önállóság
- Türelmes, kitartó munkavégzés
- Tervezéstől a megvalósításig terjedő munkafolyamatok elsajátítása
- Rugalmasság
- Érzékenység
- Kísérletező kedv

Társas kompetenciák

- Motiválhatóság
- Empatikus készség
- Együttműködési készség
- Kezdeményező-készség
- Segítő-készség

Módszerkompetenciák

- Figyelemösszpontosítás
- Gyakorlatias feladatértelmezés
- Ismeretek helyénvaló alkalmazása
- Következtetési képesség
- Kreativitás, ötletgazdagság
- Módszeres munkavégzés
- Nyitott hozzáállás
- Probléma felismerés, – megoldás
- Tervezési készség
- Új ötletek, megoldások kipróbálása
- A munkakörnyezet tisztántartása

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsgatantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálgatható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Mesterségenkénti műhelygyakorlat
- Mesterségenként alkotó gyakorlat

A fentiek felül szabadon választható vizsgatárgy

- Néprajz

A szabadon választható vizsgatárgy esetén a művészeti alapvizsga szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsgatantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsgatantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsgatantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsgatantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsgatantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.